

ÖZET

HAKSAL, Pınar. *Acil Servis Personelinde Görülen İkincil Travmatik Stres Düzeyinin Disosiyasyon Düzeyi, Sosyal Destek Algısı ve Başa Çıkma Stratejileri Açısından İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007.

Bu araştırmada acil servislerde çalışan sağlık personelinin ikincil travmatik stres düzeyleri, disosiyasyon düzeyi, sosyal destek algısı puanları ve başa çıkma stratejileri açısından incelenmiştir. Çalışmaya, hastanelerin polikliniklerinde çalışan sağlık görevlileri karşılaştırma amacıyla dahil edilmiştir. Böylece verileri Ankara’da toplanan çalışmaya 159’u acil servisten ve 153’ü poliklinikten olmak üzere toplam 312 kişi katılmıştır. Katılımcılara travma sonrası stres belirtilerini ölçmek amacıyla Travma Sonrası Stres Tanı Ölçeği, travma sonrasındaki disosiyasyonu ölçmek amacıyla Travma Sonrası Disosiyatif Yaşantılar Ölçeği, algıladıkları sosyal destek düzeyin ölçülmesi amacıyla Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği ve başa çıkma stratejilerini ölçmek amacıyla Başa Çıkma Yolları Envanteri uygulanmıştır. Bunların yanı sıra travma sonrası stres belirtileri ile yakından ilgili olduğu düşünüldüğünden katılımcıların gösteriyor olabilecekleri psikopatoloji belirtilerine dair ölçümler ise Kısa Semptom Envanteri ile alınmıştır.

Analizlerde çalışılan yerle ve cinsiyetle travma sonrası stres belirtileri, psikopatoloji belirtileri, disosiyasyon düzeyi, sosyal destek algısı ve başa çıkma stratejilerinin ilişkisi araştırılmıştır. Bunun yanı sıra, cinsiyet ve yaş değişkenleri sabit tutulduğunda, acil servis çalışanları ve poliklinik çalışanları için travma sonrası stres belirtilerinin ve psikopatoloji belirtilerinin yordayıcılarının ayrı ayrı belirlenmesi amaçlanmıştır.

Analiz sonuçları incelendiğinde poliklinik çalışanlarının travma sonrası stres belirtilerinin, psikopatoloji belirtilerinin ve disosiyasyon düzeyinin acil servis çalışanlarından anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür. Sonuçlara göre acil servis çalışanları poliklinik çalışanlarından daha fazla sosyal destek algılamaktadırlar ve kendine güvenli, iyimser ve sosyal destek aramaya yönelik başa çıkma stratejilerini anlamlı düzeyde daha fazla kullanmaktadırlar. Cinsiyet açısından ise kadınların

erkeklerden daha yüksek düzeyde travma sonrası stres belirtileri, psikopatoloji belirtileri gösterdikleri ve travma sonrası disosiyatif yaşantılarının daha fazla olduğu görülmüştür. Travma sonrası stres belirtilerinin yordayıcılarının arasında poliklinik çalışanları için travma sonrası disosiyatif yaşantılar ve çaresiz yaklaşım yer alırken, acil servis personeli için bunlara algılanan sosyal destek düzeyi ve iyimser yaklaşım da eklenmektedir. Psikopatoloji belirtilerinin yordayıcılarının bazılarının ise her iki grup için de travma sonrası disosiyatif yaşantılar, sosyal destek algısı, çaresiz yaklaşım ve iyimser yaklaşım olduğu görülmüştür. Elde edilen bu bulgular ilgili literatür ışığında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler:

İkincil travma, Acil servis çalışanları, Disosiyasyon, Algılanan sosyal destek, Başa çıkma yolları, Travma sonrası stres belirtileri, Psikopatoloji belirtileri